

بسوی حسن تفاهم بین المللی

تأثیر خانواده و اجتماع در کودکان

حق چاپ محفوظ

آذرماه ۱۳۳۴

بها: پانزده ریال

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ۲۰۵۸ Accession No. ۲۰۵۸

Author یونسکو انتشارات

Title تشریح خانواده و اجتماع در کودکان

This book should be returned on or before the date last marked below.

سازمان فرهنگی و تربیتی و علمی ملل متحد (یونسکو) طبق تصمیم سی و پنجمین جلسه شورای اجرایی یونسکو بمنظور اشاعه علوم و فرهنگ و توسعه معلومات مردمان جهان و تزئید مناسبات فرهنگی و کمک بحسن تفاهم بین المللی با کمیسیونهای ملی در کشورهای خاورمیانه از جمله کمیسیون ملی یونسکو در ایران قرار گذاشته است که منتخبی از انتشارات سودمند این سازمان فرهنگی جهانی را بزبانهای محلی اقتباس و ترجمه کرده و با طبع و نشر آنها در معرض مطالعه مردم بگذارند.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران برای اجرای این تصمیم یونسکو بترجمه و طبع و نشرش کتاب ذیل :

۱ - حق تعلیم و تربیت .

۲ - آموزش تاریخ .

۳ - آموزش جغرافیا .

۴ - تربیت معلمان روستائی .

۵ - توسعه کتابخانههای عمومی .

۶ - تأثیر خانواده و اجتماع در کودکان .

میادرت ورزیده و اینک انتشارات مزبور در دبیرخانه کمیسیون ملی یونسکو در ایران (خیابان موزه - اداره کل باستانشناسی) موجود است و امید میرود این کتابها که حاوی تجارب گرانبها و اطلاعات و راهنمائیهای سودمند است و توسط دانشمندان و محققان نامدار جهانی نوشته و تألیف شده مورد استفاده عموم واقع شود .

کتاب حاضر یعنی تأثیر خانواده و اجتماع در کودکان بوسیله دانشمند محترم آقای فریدون اردلان ترجمه شده و کمیسیون ملی یونسکو در ایران از همکاری ذیقیمت ایشان در نشر این کتاب سودمند سپاسگزار است .

فهرست

صفحه

- مقدمه
۱
- بررسی سنت‌های فرهنگی.
بقلم دکتر روت بندیت استاد نژادشناسی در دارالمعلمین دانشگاه کلمبیا ۵
- نقشه تحقیقات دربارهٔ تعلیم و تربیت کودکان در تمدن‌های مختلف. ۲۱
- تأثیرات غیرطبیعی در روحیهٔ کودک. گزارش دسته ۳۹
- تعلیم و تربیت و مواعظی که اجتماع در مقابل آن قرار میدهد.
بقلم دکتر آلوا میردال، کارشناس تعلیم و تربیت کودکان و
عضو فعلی دبیرخانهٔ ملل متحد، ادارهٔ مسائل اجتماعی. ۵۵
- اصلاحات. ۶۷
- ضمیمه - فهرست اعضا، هیئت مدیره، کارآموزان و مشاورین -
فنی که در دورهٔ کارآموزی تحقیقات عملی در بارهٔ تعلیم و
تربیت کودکان کمتر از سیزده سال، شرکت داشته‌اند. ۷۶

مقدمه

بوسیله « اسماژ تحقیقات عملی » یا « سمینر » یونسکو نوع خاصی کنفرانس بین‌المللی تشکیل میدهد که در آن کارشناسان منتخب کشورهای مختلف برای بررسی پاره‌ای از مسائل مربوط به تعلیم و تربیت اجتماع میکنند. یک دوره کارآموزی تحقیقات از نوع مزبور از تاریخ ۲۱ ژوئیه تا ۲۵ اوت ۱۹۴۸ در «پود برادی» (۱) واقع در کشور چکوسلواکی بمنظور پژوهش درباره تعلیم و تربیت کودکانیکه از سه تا سیزده سال دارند ترتیب داده شد. انتشار این رساله یکی از نتایج اقدامات مزبور محسوب میشود. پانزده کشور نمایندگان خود را به «پود برادی» اعزام داشته بودند سی و یک نفر در این دوره کارآموزی شرکت جستند: ۱۲ نفر زن و ۱۲ نفر مرد. قسمت عمده آنان را معلمین و معلمات کودکانها و آموزشگاههای ابتدائی تشکیل میدادند.

معهدا باید ذکر کرد که بین شرکت کنندگان شش نفر بیازرس تعلیماتی، دو نفر مدیر آموزشگاه، سه نفر از معلمین آموزشگاههای متوسطه، چهار نفر از معلمین دانشسراها، سه نفر از دانشجویان رشته تربیتی و سه نفر کارشناس تعلیم و تربیت کودکان حضور داشتند. ضمن اسنادی که بوسیله کنفرانس مذکور تهیه شده قسمت عمده‌ای از مقاصد و نظرهای ملی و حرفه‌ای بیان گشته است.

دوره کارآموزی «بودبرادی» نیز مانند سایر سمینرهای یونسکو بوسیله دسته های کوچک تحقیقی کار خود را انجام داده است. مجموعاً چهار دسته با آزادی و یگانگی چهاروضع و حالت زیر را در خصوص تعلیم و تربیت و رشد کودکان مورد بحث قرار داده اند بدین ترتیب: کودک در تمدن های مختلف؛ تکامل روانی کودک؛ تأثیرات غیرطبیعی در روحیه کودک؛ اهداف و مساعی تعلیم و تربیت. این چهار دسته اهمیت خاصی برای تعلیم و تربیت و تقویت روحی کودکان قربانی جنگ قائل شده اند.

رساله حاضر حاوی متن دو سخنرانی که در جریان کارآموزی تحقیقات عملی ایراد گردیده و گزارش دسته ای که در باب تأثیرات غیرطبیعی در روحیه کودک مطالعه کرده است و همچنین یادداشتی در باره شیوه های تبع نسبت بوضع کودکان در تمدن های مختلف میباشد.

نخستین سخنرانی بوسیله خانم روت بندیت (۱) راجع بموضوع: «هر نسل از نظر امتزاج تدریجی آن با زندگی اجتماعی و تحت نفوذ عادات و رسوم چه اثری دارد» ایراد شد.

خانم نامبرده مخصوصاً بتشریح شیوه های مربوط بتبیه و سائل تولید و رشد و تعلیم و تربیت کودکان در کشورهای مختلف اروپا مبادرت جست. گفتار مزبور آخرین سخنرانی است که خانم بندیت، قبل از مرگش که در ۱۷ سپتامبر ۱۹۴۸ اتفاق افتاد، ایراد کرد. یونسکو سر بلند است از اینکه توانسته اثری را از این کارشناس گرانمایه علوم بشری که طی دوران زندگی خود، بوجه قابل تحسینی در پیشرفت حسن تفاهم بین ملتها سهیم بوده است، انتشار دهد.

خانم بندیت همچنین یادداشتی را که متعاقب سخنرانی خود تنظیم کرد

بکار آموزان عرضه داشت. این سند فنون گوناگون قابل اجراء را بمنظور بررسی زندگی اجتماعی و روانی کودکان در محیط های مختلف نشان میدهد.

ضمن یادداشت مذکور گزارش دسته ای که بطور اساسی درباره تأثیر محیط خانوادگی در تکامل روحی کودک بحث کرده اند بیان شده است. این رساله باذکر مفاوضه دکتر آلوا میردال (۱) راجع بموانع نظم اجتماعی که بتعلیم و تربیت لطمه وارد میسازد، خاتمه مییابد؛ مؤلف مزبور مخصوصاً درباره تأثیرات مادی که موجب نموبدنی و رشد اخلاقی کودکان میگردد توجه و تأکید میکند.

این مدارك متعدد بمناسبت پیوستگی عمیق مطالبشان ضمن يك رساله منتشر گردیده است و تمام آنها بمنظور توضیح پاره ای عوامل محیط خارج از آموزشگاه که کودکان سنین از ۳ تا ۱۳ تحت تأثیر آن قرار میگیرند، انشاء شده است. در گزارش کامل خانم آزگ-رودا اسکارد (۲) رئیس دوره کارآموزی و استاد روانشناسی دانشگاه اسلو (نروژ) و در گزارش دسته تحت سرپرستی آقای لوئی میلان (۳) استادرشته تربیتی در دانشگاه لوزان (سوئیس)، تحت عنوان: «در کلاس با کودکان کمتر از ۱۳ سال، اطلاعات وسیعی درباره کارهای مربوط بدوره کار-آموزی» بود برادی، ملاحظه میشود.

هدف دوره کارآموزی تحقیقات عملی یونسکو آنست که بشرکت کنندگان امکان مبادله اطلاعات، مباحثه در نظرها و شیوه ها و یافتن طریق حل پاره ای از مسائل تعلیم و تربیت و زندگی کردن برای مدتی در يك

اجتماع بین المللی، داده شود. شایسته است تصریح گردد که انتشار این قبیل رسالات اثر و نتیجه اساسی اینگونه مجامع را بیان نمیکند؛ زیرا موفقیت‌های يك دوره کارآموزی تحقیقی را نباید با اسنادیکه از آن ناشی میشود مقایسه کرد، بلکه اثری که در شرکت کنندگان و همراه آنان، در محافل تعلیماتی کشورشان بوجود می‌آید مبین آنست .

بررسی سنت‌های فرهنگی

بقلم

دکتر روت بندیت

استاد نژادشناسی در دارالمعلمین

دانشگاه کامبیا

در بر نامه سال ۱۹۴۸ یونسکو لزوم تحقیقات در باره عواملی که فرهنگ، هدف و روش قضائی کشورهای مختلف را مشخص میکنند. این تحقیقات در هر کشور بمنظور تقویت علاقه مندی و حس احترام برای هدف و اعتلای سایر کشورها و همچنین بخاطر تشخیص صحیح مسائلی که آن کشورها باید حل و فصل کنند صورت خواهد گرفت (۱). «تصریح و تأکید شده است. یکی از نکات اساسی این تحقیقات عبارت خواهد بود از مطالعه طرز تربیت جوانان از نظر شرکت آنان در بهبود و اصلاح فرهنگ ملی. در عین ایجاد این قبیل اصول کلی، یونسکو اعتقاد خود را چنین بیان میکند که با تشخیص و تمیز اختلافات فرهنگی که بین ملل متمدن وجود دارد میتوان همکاری بین المللی را تسهیل نمود. معینا در اکثر کشورها، نظریه مخالف آن تا کنون حکم فرما بوده است. اغلب، کسانی که آرزوی برقراری یک همکاری بین المللی دارند همانا اشخاصی هستند که بکاهش اختلافات اساسی بین ملت‌ها علاقه مند میباشند؛ آنان برای تأمین وحدت خصائل و انگیزه‌های بشری بدون بحساب آوردن اختلاف عادات و رسوم، فرهنگ و جهات دیگر که باعث جدائی مردم میشود پافشاری میکنند.

بعکس کسانی که خود را در مقابل همکاری بین المللی قرار می‌دهند، مسؤلیت مناقشات جهانی را ناشی از اختلافات موجود بین ملت‌ها قلمداد میکنند. بنا بر ادعای آنان هر يك از این اختلافات بنوبه خود دلیل تازه‌ایست بر اینکه گویا ملل دیگر بد هستند و مقاصد بدی دارند. غرض این دسته که دائماً آنرا بیان میکنند اینست که نمیتوان، تا وقتی ملل دیگر خصائل و عاداتی را که فرهنگ خاص آنان با آن مزوج گردیده‌است از خود دور نسازند، يك دنیای مسالمت آمیز بنا کرد.

چنین است وضع کهنه ای که طی قرن‌ها متداول بوده است و مسلماً تأثیری در صلح جهانی ندارد، بهمین جهت یونسکو توصیه میکند که کارشناسان علوم اجتماعی اینک ابتکار تغییر آنرا در دست گیرند و اختلافاتی را که موجب افتراق ملت‌ها در مسائل اساسی مانند تعلیم و تربیت کودکان میباشد مورد بررسی و مطالعه قرار دهند. یونسکو تأیید میکند که در عمل باید این نکته را در نظر گرفت که اجتماعات بشری بایکدیگر یکسان نیستند. میدانیم که در روابط بین افراد، فقط يك موجود واقعاً جاهل میتواند مدعی شود که تمام بستگان و دوستانش همانند خود او هستند؛ شخصیکه از نظر روانی سالم است این اختلافات را تشخیص میدهد و بدان وقع میگذارد. یونسکو هم از اینرو پیشنهاد میکند که رفتار و اعمال صحیح روانی ملت‌ها اشاعه داده شود و معتقد است که يك مطالعه کامله مساعد با رعایت بهترین طریق برای رفع اختلافاتی که بین ملت‌ها وجود دارد همکاری جهانی را تسهیل خواهد کرد.

اجرای این قسمت از برنامه یونسکو مخصوصاً در دنیای امروز ضرورت دارد. هیچ ملتی نمیتواند از این پس تنها بخاطر خودش زندگی کند.

در دنیای جدید مطلقاً لازم است که هر ملتی غیر از طرز زندگی خود با اشکال دیگر زندگی نیز مأنوس و آشنا شود. این موضوع در گذشته بندرت تحقق یافته است. لیکن اختراعات فنی در قسمت حمل و نقل، در ارتباطات و وسائل جنگی دیگر وضع را تغییر داده است. این اختراعات بسیاری از اعمال را که سابقاً جزو خصائل ملی محسوب میشد اینک متروک ساخته است. اجازه دهید از تاریخ «اتازونی» برای شما مثالی بیاورم. آمریکائیه‌ها بلحاظ آنچه در کشور خود مشاهده میکنند مطلقاً عقیده دارند که مردم صرف نظر از ملیت اولیه خود میتوانند و میخواهند با خصائل و عادات و رسوم آمریکائیه‌ها، که برای آنان بیان شده باشد، خوب گیرند.

این عقیده از نظر ملی نتایج نیکوئی داشته است. زیرا ابدانوسيله ممالك متحده آمریکا امکان یافته اند از اهالی تمام کشورهای اروپائی که با آمریکا آمده اند ملت آمریکا را تشکیل دهند. ظرف پنجاه سال یعنی از سال ۱۸۷۰ تا ۱۹۲۰ بیست میلیون نفر اروپائی با خانواده‌های خود بقصد اقامت وارد اتازونی شده و «تابعیت آمریکا» را پذیرفته اند بنابراین نباید تعجب کرد اگر آمریکائیه‌ها چنین می‌پندارند که طرز زندگی آنان میتواند همه مردم جهان را بسوی خود جلب کند. این پندار مبتنی بر تجربه ایست که بنوبه خود از طرز زندگی ملی ناشی میشود. با وجود این از نظر بین‌المللی، نه فقط این وضع آمریکائی تعبیر مناسبی نیافته بلکه خصوصیت مخربی نیز پیدا کرده است. نباید تصور کرد که هر ملتی همان اندازه سن خود را حفظ میکند که آمریکائیه‌ها بحفظ عادات و رسوم خود علاقه مندند. در وضع فعلی باید مسائلی را در نظر گرفت، باین معنی که آمریکائیه‌ها باید اختلافاتی را که بین ملتها وجود دارد قبول کنند

و بدان وقع گذارند؛ بایستی عادت کنند در هر يك از کشورهایی که با آنها ارتباط دارند، موجودیت فرهنگی عقاید مختلف را که بحیات خود ادامه خواهند داد، رعایت کنند؛ باید مانند سایر ملل بدانند همچنانکه تمدن کشور خود را تحقیر نمیکنند سنن کشور های دیگر را نیز محترم شمارند.

تجزیه و تحلیل اختلافات ملل

مطالعه اختلافات موجود بین ملت ها مستلزم مقایسه و بررسی تطبیقی تمدن آنها میباشد. در این باره مطلبی وجود دارد که مخصوصاً از نظر جامعه شناسی قابل توجه است و آن ضرورت بررسی بعضی از نتایج اساسی است که چنین مطالعه ای را میسر میکند. نتایج مذکور میتوانند برای درك تمدن های فرانسوی و انگلیسی بابهمان اندازه كمك کنند که برای مطالعه نمر بخش زندگانی قبائل باتو و مالزی لازم خواهد بود. اینك پاره ای از این نتایج ذکر میشود:

۱- در اغلب حالات، طرز زندگی همراه با ظهور تعدی یا تقوی تحت تأثیر يك نظم اجتماعی قرار دارد؛ این خصوصیات ناشی از وضع نژادی و خصیلت غریزی نیست، تا اینکه بوسیله آن چنین تعبیر کنیم که افراد بشر در همه جا باتمایلات تجاوز آمیز و توأم با خشونت متولد میشوند. در حیوانات غریزه نقش بسیار بزرگی دارد؛ اما اگر بشر مقام اول را در جهان بدست آورده و باین همه موفقیت ها نائل آمده است؛ اینها فقط ناشی از غریزه نیست زیرا بشر بطور مؤثر و وسائل حمایت خود را بر ضد تغییرات طبیعت تعبیه کرده است؛ زیرا او نباتات را رویانده و حیوانات را اهلی کرده است و نیز بدین جهت که او قوانین؛ اشکال زندگی خانوادگی،

قواعد اخلاقی و مذهبی را بوجود آورده است. آنچه را بشریت کشف کرده با اعمال و سنن خود در آمیخته است و بوسیله این اعمال و عادات و رسوم است که زندگی نسل های آینده شکل مخصوصی بخود میگیرد، این عوامل باعث میشود که مردم خود را کم و بیش متجاوز نشان بدهند؛ و به خودپرستی پردازند؛ یا قضاوت مضر و ناصحیح کنند؛ آنان را که پول و ثروت دارند ستایش کنند و یا به بدبینی و نفاق دچار شوند زیرا مردم وابسته بیکدیگر زندگی میکنند.

در هر اجتماع افراد ناگزیر از ایجاد قواعد و رسوم برای اداره و تنظیم روابط متقابل خود میباشند از قبیل قواعد برای خرید و فروش؛ ازدواج و بقای نسل، اداره کردن دستگاه دولت و پرستش خدا. میتوان موضوعات اجتماعی تعدد زوجات، وحدت زوج و زوجه و بالاخره تعدد شوهران را بعنوان مسائل قابل حل ذکر کرد. هر يك از این سه روش میتواند بیک طرز زندگی که در آن مصونیت خانواده تأمین خواهد شد و فرزندان که در این خانواده متولد میشوند محل امن و استواری بدست خواهند آورد، منتهی شود. در این سه حالت؛ در وحدت زوج و زوجه مانند تعدد زوجات ممکن است اختلافاتی بوجود آید یا در عمل آنرا بوجود آورند، کسانی که بین ما بهبود و اصلاح جهان را میجویند بهتر است توجه خود را بمعایبی که از پیش موجب مردود شدن یکی از این مسائل سه گانه میشود معطوف دارند، در حقیقت پیشرفت بررسی تطبیقی و مقایسه تمدن ها مستلزم واقع بینی و اغماض بسیار است.

۲- اشکال تمدن که در هر اجتماع بوسیله افراد آن ابداع و از یک

نسل بنسل دیگر منتقل میگردد، در هر صورت مبین ارتباط و پیوستگی زیادی است يك اجتماع که بر حسب يك قانون فوق العاده صریح با جنایتکاران خود رفتار میکند باز هم تمایل دارد که يك نوع تشریفات مذهبی را اجرا کند و ضمن تعلیم و تربیت کودکان خود را مقید بتشریفات نشان بدهد. در اجتماعی که مردم از متابعت غریزه خویش بیم دارند و در نتیجه غریزه خود را محکوم میکنند؛ کوشش میشود خود را در يك وضع کتمان آمیز و جلو- افتاده، نه تنها در زندگی عمومی، بلکه حتی در مرحله پائین تر، در روابط بین زن و شوهر، بین اعضاء خانواده و کودکان و بین دوستان جلو بدهند. در آخرین تجزیه و تحلیل، بایستی گفت که هر نوع تمدن مخصوصیات روحی و جسمی افرادی که بچنین اجتماعی تعلق دارند وابسته میباشد؛ خلاصه خصائص روحی و جسمی بشر باسانی و بدون استنتاج تناقضات آن قابل درك نخواهد بود.

۳- طرز رفتاری که افراد پیش میگیرند و با خود بصحنه اجتماع منتقل میسازند بایستی برای هر نسل موضوع تعلیم و تربیت جدیدی قرار گیرد. توجهی بوضع مردم فرانسه که بنظر میرسد طی قرن ها در کشور فرانسه سکونت دارند و هلندیها که بنظر میآید در کشور هلند اقامت گزیده اند معلوم میکند که بندرت اتفاق افتاده که با هر نسل مردم فرانسه و هلند بطور کامل خود را تغییر داده باشند. کودکان خردسال بطور غیر مشخص تمام انگیزه ها پاسخ میدهند و آنان را باید برای اکتساب عادات و رسوم و خصائلیکه بهر ملت و فرهنگ آن شخصیت میدهد راهنمایی کرد. بر حسب روشی که بوسیله اقوام و بزرگتران با کودکان اتخاذ میشود و بر حسب شیوه هایی که مرییانشان بمنظور تشویق و یا تنبیه آنان بکار میبرند، تحت تأثیر آنها تغییر و اختلاط و تطوری صورت میگیرد که برای نسلهای

جدید انطباق و استیناس را با اجتماع و کشور خود امکان پذیر مینماید .

تربیت کارشناسان مأمور بررسی اختلافاتی که ملت‌ها را
از یکدیگر جدا میکند

هنوز از مرحله اول بررسی اختلاف تمدنها که بین ملل وجود دارد تجاوز نشده است بنابراین شرکت کنندگان در این دوره کارآموزی (استاژ) فرصت مشارکت در تحقیقات و تفحصات لازم را دارند . در نتیجه مفید خواهد بود که چند کلمه‌ای در باره روشهای متداول برای تربیت اشخاصی که مأمور انجام این نوع مطالعات خواهند شد سخن گوئیم :

هر بررسی تطبیقی و مقایسه تمدنهای بشری ، بدون رعایت افکار عمومی محل امکان ناپذیر است . و هیچ محققى در این باب نمیتواند بدون توجه به موضوع افکار عمومی نتایج عالی بدست آورد همچنانکه ادامه مطالعات تطبیقی در باره مذاهب در قرون ۱۶ و ۱۷ یعنی در دورانی که اروپا بر اثر جنگهای مذهبی از هم گسیخته بود ، امکان نداشت ؛ همان طور هم مبادرت بیک بررسی مثبت در خصوص اختلاف اشکال زندگی بشری تا وقتیکه این اختلافات بنوبه خود نتایج مذمومی را موجب میشود ، مقدور نیست . در تمدن مغرب زمین ، کشورها بر حسب اینکه هر کس وظیفه و جای خود را بداند وجه مشترک دارند و انجام این وظایف ؛ برای هر کس ، اعم از اعیان و دهاتی شرط احترام خود اوست . اما در اروپا کشورهایى هستند که در شرایط اجتماعی آنها فردی که بوجود میآید فقط نقش بسیار متوسطی را ایفا میکند و در آنجا افراد بوظایف خود ؛ نه بر حسب مرتبه اجتماعی ، بلکه باقتضای اینکه موجودات انسانی هستند و اینکه آنان بهم نوعان خود ارجح میگذازند ، ارزش مینهند . هیچ محققى نخواهد توانست بیک بررسی مثبت در باره انواع مختلف تمدنها پردازد در صورتیکه این یا آن نوع تمدن را با احساسی مشابه آنچه نیاکان ما در قرن شانزدهم در باره

ملحدین و بت پرستان داشته اند تلقی کند.

يك اثر کلاسیک از اواسط قرن نوزدهم بیادگار مانده است که برای کسیکه به بررسی اختلافاتی که بین ملتها جدائی میافکنند علاقه مند باشد بسیار گرانبها تواند بود: این اثر عبارت است از «دموکراسی در آمریکا» (۱) از الکسیس «توکویل» (۲). مقارن سال ۱۸۳۰ این فرانسوی بزرگ، که تحت رژیم سابق در کشور فرانسه پرورش یافته بود، برای مطالعه زندگی دنیای جدید با آمریکا عزیمت کرد؛ وی اثر خود را بدین منظور تألیف کرد که برای اروپائیان از يك طرز زندگی که بنا بر فرض او در دنیای قدیم دیرتر توسعه مییابد توصیفی کند؛ از يك طرز زندگی که در آن از طبقات و امتیازات، بقایای فئودالها که در کشور خود او برقرار بود اثری نمیتوان یافت؛ از يك طرز زندگی که در مردان و زنان يك روح تازه ای نمایان میساخت و بروابط بشری خصوصیت دیگری میبخشید. طی يك قرنی که از تألیف اثر «توکویل» میگذرد، روشهای دقیق و صریحی برای مطالعه تطبیقی و مقایسه تمدنهای مختلف ابداع گردیده، لیکن هدف این بررسیها همانست که «توکویل» مورد توجه قرار داده بود.

بطور کلی، برای تربیت کارشناسان بررسی تطبیقی و مقایسه تمدنها ابتدا باید آنان با مؤسسات اجتماعی، که تعداد آنها بسیار است و در قسمتهای مختلف جهان معرف يك جنبه محلی میباشد، تماس گیرند؛ سپس برای مشاهده گروههای کوچک ابتدائی بسیار متنوع جامعه بشری، مانند قبائل وحشی که در آن زیست میکنند اعزام شوند.

درست شناختن مؤسسات اجتماعی و وضع روحی این گروهها دانشجویان را برای وصول بفهم آنها ناگزیر از رعایت ملاحظات و برداشتن

Democratie en Amérique (1)

Alexis de Tocqueville (2)

یادداشت‌های مفصل میکند. «عکس العمل يك تمدن جدید، بنوبه خود در انواع تمدنها آزمایشی را که باسانی قابل اجرا است بوسیله روش دیگری ایجاد میکند. پس از بررسی وضع يك قبیله معین، میتوان بوسیله کاملاً مؤثری بمطالعه اشکال تمدن، منحصرأ در يك کشور مخصوص پرداخت.

کار شناسان همچنین میتوانند خود را برای بررسی تطبیقی و مقایسه تمدن‌های مختلف، از طریق آزمایش و مطالعه عادات و رسوم ملت خود، مهیا کنند، مباحثات و ملاحظاتی که بخوبی تنظیم شده‌اند، مطالعه داستانها فیلمها، یا نظرهاى هنری میتوانند نتایج مفیدی داشته باشند، مشروط بر اینکه امور تحت هدایت مردان و زنانی اجرا شود که تعلیم و تربیت آنان کاملاً با انطباق بر آنچه سابقاً شرح داده شد پیشرفت کرده باشد و بشرط اینکه مدارك مربوط بیک کشور توأم بامدارك بدست آمده از کشورهای دیگر، حوائج تعلیم و تربیت حرفه‌ای، را تأمین کند.

بررسی پیدایش خصلت ملی .

دوره کارآموزی فعلی یونسکو برای هیئت مأمور تعلیم و تربیت کودکان و یکی از دسته‌های راجع بموضوع «تعلیم و تربیت کودکان در ملل مختلف» بوجود آمده است بموجب برنامه یونسکو؛ این دسته ملاحظه میکند که وظیفه او تنها بطور ساده بررسی و آزمایش تعلیم و تربیتی که کودک در آموزشگاه تحصیل میکند نیست. بلکه شامل بررسی آنچه کودک در خانواده خود و در اجتماع بدست می‌آورد نیز میباشد بنحوی که «تربیت جوانان از نظر سهیم قرار دادن آنان در بهبود و اصلاح فرهنگ ملی، بمرحله اجرا درآید. امید است که عده‌ای از کارآموزان بتوانند در مباحثاتی که اینجا جریان دارد و همچنین در فهرست‌های موضوع تحقیقات

و پرسشنامه‌های ماشوق و رونقی بوجود آورند، و پس از مراجعت بکشورهای خود بتوانند مشاهدات منظمی را که ضمن یادداشتها یا گزارش‌های خود ذکر خواهند کرد، عملی سازند و نیز در بهبود تفاهم متقابل بین ملت‌ها مشارکت نمایند.

در هر کشور تأثرات و حالات کودک بر حسب طرز مراقبتی که متناسب احتیاجات طبیعی او بعمل آید، توسعه مییابد. چگونه، چه وقت، از چه وسیله‌چه کسی کودک تغذیه میکند؟ چگونه با او آموخته میشود که حوائج فیزیولوژیک خود را تنظیم کند؟ در چه مقیاس و چگونه حرکات او محدود یا تشویق میشود؟ کدام وعده‌ها و کدام تهدیدات برای خواباندن او بکار میرود؟ آیا وسیله‌ای برای جلوگیری از تماس کودک با اعضاء تناسلی او وجود دارد یا نه؟ رفتار آموخته با آزر موحیا که در باره آن اصرار و تأکید میشود کدام است؟ به چه وسیله و از چه سالی اختلاف رفتار و سلوک با نوزادان پسر و دختر آغاز میشود؟ پاسخ این سؤالات بطور قابل ملاحظه‌ای بر حسب کشورهای مختلف اروپا تغییر میکند. کودکان بوسیله رفتار مختلفی که در باره آنان متداول است، در مواقع و جریانات مختلف، خواه هنگام خوشنودی یا بعکس در حال خشم، مورد آزمایش قرار میگیرند. بدین ترتیب کودک میتواند بغریزه‌های خود اعتماد کند یا از ترس آنها را رها سازد؛ او میتواند تعلیم داده شود که در برابر رفتار بد خود منتظر مجازات باشد و بر اثر حسن سلوک خود گاهی تشویق گردد؛ همچنین او میتواند بفهمد که عاقل بودن «طبیعی» و مطبوع است او میتواند درک کند که امنیت و آسایش او در حرف شنوی از بزرگتر است؛ همچنین آنکه او حق دارد مقاومت در برابر دستورهای بزرگتر را نیز بیاموزد.

بررسی پیدایش اختلاف تمدن‌ها، تحقیقاً عبارت است از تفحص در

در اینکه چگونه هر نسل از نظر اختلاط تدریجی با زندگی اجتماع، در اعتبار سنت‌های آن تغییراتی بوجود می‌آورد. یک چنین روش با استفاده از موفقیت‌هایی که در این خصوص بوسیلهٔ پاره‌ای از علوم وابسته یکدیگر بدست آمده و همهٔ آنها در چنین تحقیقاتی مؤثر هستند، قاعدتاً امروز امکان پذیر است؛ باید تذکر داد:

الف- بررسی تکامل جسمی کودک؛ این تکامل قواعد و قوانینی دارد، شایسته است وابستگی آن با قوانینی که رشد سنی کودک را تعیین میکنند و در بعضی از قسمت‌ها تحت تأثیر عادات و رسوم واقع میشوند، در نظر گرفته شود؛

ب- بررسی وضع زندگی انسانی، انسان روح خالص نیست؛ دارای جسمی است؛ این جسم میتواند خود را بوسیلهٔ مختلف بر حسب مرحلهٔ تکامل متجاوز نشان بدهد، خواه از طریق دهان (گاز گرفتن)، خواه بوسیلهٔ دفع (کثافات) یا بطریق دیگر؛ بر طبق وضعی که بر اثر این عادات جسمی بوجود می‌آید، خصائل مختلف افراد تکامل می‌پذیرد؛

ج- بررسیهای پزشکی راجع به بیماریهای دماغی. این بررسیها نادرست بودن فرضیه‌هایی را که بموجب آن جسم و روح هر يك از دیگری جدا و مستقل میباشند نشان داده است؛ این بررسی‌ها ارتباط کاملی را که بین نوسانات احساسی یا روانی و بدکار کردن بدن وجود دارد، آشکار کرده اند؛

د- مداوای امراض روحی: طرز جدید مداوای امراض روحی بمیزان وسیع، قوا و عواملی را که در تکامل شخصیت تأثیر دارند معرفی کرده است؛ این طریقه در معالجهٔ امراض دیگر نیز بکار برده شده است؛ اما در مطالعه راجع به پیداشدن فرهنگ‌ها، این شیوه طبعاً بطرز دیگری

مورد استفاده قرار میگیرد، در يك چنین بررسی، شیوه مداوای روحی دیگر يك طریق معالجه نیست، بلکه بعنوان وسیله‌ای برای توسعه آگاهی و شناسایی قوا و عوامل فرهنگی بکار میرود.

اینك موقع آن فرا رسیده است که با استفاده از موفقیت‌هایی که در علوم وابسته بیکدیگر بدست آمده است دربارهٔ « تربیت جوانان از نظر سهمیم قرار دادن آنان در بهبود يك فرهنگ ملی » بمطالعه پردازیم. کافی است که مشاهدات خود را منظم و متمرکز سازیم و مطالبی که میتوانند ما را هدایت کنند یادداشت کنیم.

رشد و تربیت کودکان در کشورهای مختلف اروپا

يك ضرب‌المثل بلغاری چنین میگوید: « بکودکی که نگرید پستان نمیدهند » (تا نگرید طفل کی نوشد لبن) این ضرب‌المثل تنها در بلغارستان مصداق ندارد بلکه در کشورهای اروپای مرکزی و شرقی نیز با كودك بنابر ارضای حوائج او رویه متمایزی در پیش میگیرند و كودك را تابع آن قرار میدهند. مثلاً از روی ساعت اوقات تغذیهٔ او را تنظیم میکنند یا مانند وضعی که در لهستان متداول است چنین تصور میکنند که برای تقویت ریه‌های كودك مادرش باید او را آرام نکند بلکه بحال خود گذارد تا هر چه میتواند بگرید. در بعضی از کشورها، ملاحظه می‌شود که مادر موظف است كودك را موقع گریستن لا اقل در يك قسمت از روز بحال خود بگذارد؛ در سایر کشورها، از گریهٔ كودك جلوگیری میکنند زیرا فریاد كودك برای بزرگتران واقعاً نامطلوب است؛ باز هم در بعضی از کشورها فریاد كودك بمنزلهٔ ضجه و تضرعی است که بزرگتران خود را ناگزیر از پاسخ دادن به آن میدانند.

يك تجسم عالی از اختلافاتی که درباره رشد و تربیت کودکان بین کشورهای مختلف اروپا وجود دارد، بوسیله موضوع اعمال تحریک آمیز بوجود میآید. در ممالک متحده آمریکا، همچنین در فرانسه و انگلستان، از هر نوع فشار آوردن بر اعضاء بدن کودک اجتناب میکنند، پزشکان آمریکائی اعلام کرده اند که جلوگیری از حرکت اعضاء بدن کودک بوسیله قنناق موجب رعشه و انقباض بعضی از عضلات میشود. با وجود این در بسیاری از نقاط جهان، نوزادان قنناق میشوند. بدون آنکه این امر موجب انقباض عضلات آنان گردد. نژاد شناسان بخوبی میدانند که در بررسی راجع بکودکان، تنها کافی نیست که گفته شود نوزادان را باید قنناق کرد یا نه. در آمریکا نوزادان هندی را محکم می پیچند و در سطح گهواره قرار میدهند، این روش کلیه اقسام مختلف را شامل میشود. در بعضی از قبائل هندی، قنناق کردن در کودکان ۳ یا ۴ سال موجب یکنوع خمودگی و عدم فعالیت میشود، و آنان را عادت میدهد که بصورت بوداهای کوچکی بی حرکت باقی بمانند، بدون آنکه بتوانند حتی انگشت خود را، برای دور کردن مگس هائی که روی چهره آنان مینشینند، بلند کنند.

در سایر قبائل، که طرز قنناق کردن فرق میکند، بچه ها سرشار از ابتکار و انرژی هستند. در اروپا بر حسب کشورها، اختلافات فاحشی درباره تأثیر قنناق کردن در کودک وجود دارد.

در کشور روسیه معمولاً قنناق بسیار فشرده و طولیل است. در آنجا چنین عقیده دارند که قنناق کودک را در برابر شدت غریزه حمایت میکند. میگویند کودکی که قنناق نشود خود را از تخت خواب بزرگ میافکند، خود را

کور میکند یا دست و پای خود را میشکند. چنین میپندارند که اگر بچه قنذاق نشود، مادرش باید تمام وقت خویش را صرف مراقبت حرکات او نماید. از این رو مبارزه ای که در بدو امر بر ضد قنذاق کردن در اتحاد جماهیر شوروی آغاز شده بود متوقف مانده است. اینگونه قنذاق کردن که در روسیه متداول است بکودک میآموزد که بزودی بین تمایلات درونی، که بنظر نمیرسد مشکلات و موانع خارجی را تحمل کند، محدودیت ها و قیود محیط، که بهای پرداختی برای محافظت تمایلات درونی تلقی میشود، تشخیص صریحی بدهد.

در لهستان قنذاق کردن مبتنی بر عقاید مختلف است. کودکان لهستانی را بمناسبت شکنندگی استخوانهایشان قنذاق میکنند. استخوان کودکان بدون کمک قنذاق میشکند. نخستین نتیجه قنذاق کردن آنستکه اعضا شکنندگی بدن استحکام لازم را برای دوران جوانی بدست میآورند. مانند حوادثی که بنا بر ضرب المثل لهستانی عبارتند از: «یک مائده آسمانی» یعنی یک بخشش آسمانی، قنذاق کردن برای کودکان در باره آنچه تحمل آن در زندگی لازم است درسی محسوب میشود. مثلاً یک جوان نباید بگوید که شغل یا حرفه اش خوبست، بلکه بعکس باید بر روی آنچه این حرفه یا شغل برای او ارزش تحمل و زحمت دارد، و در خصوص روح انضباطیکه از آن ناشی میشود، تکیه کند. در نتیجه، آنجا، خصائل مثبت، و احترام خود او وابسته بآن چیزی است که بر خود هموار ساخته است.

در ایتالیا قنذاق کردن مفهوم دیگری دارد. در ایتالیا ی جنوبی وضع متداول در خصوص بهره مندی جسمانی، توأم با اغماض است. در آن ناحیه چنین میپندارند که تمایلات جسمانی بنوبه خود نکوهیده نیست، هر چند گاهی باید بنا بعلل اجتماعی قیودی را گردن نهاد. احترام یک شخص مبتنی

بر تحمل مصائب نیست، بلکه بر روی اقبال و خوشبختی قرار دارد. بشر بنا بر نوشت، بکار کردن و زحمت کشیدن محکوم است. اما اینها جهات کافی برای ایجاد احترام مردان و زنان تلقی نمیشود. در مورد آنچه که بکردار و منش کودک مربوط است، نه تنها مادران ایتالیای جنوبی و روستاهای متداول در اروپا را برای خشنودی کودکان خود بکار میبرند، بلکه گاهی نوازش آلات تناسلی کودکان را وسیله خواباندن آنان قرار میدهند. باین عنوان که هیچ لذت جسمانی که کودک میتواند آنرا احساس کند نباید نسبت بکودک منع گردد. همچنین ملاحظه میشود که اگر کودک را از قنذاق محروم کنند ملول و ناراحت میشود. کودکان برای قنذاق شدن گریه میکنند، زیرا از آن لذت میبرند.

در کشورهایی که در باره شیر دادن بکودکان، طرز عمل دفع، رفتار بانوزادیکه گریه میکنند، یک روح اغماض موجود است تربیت روحی کودک اغلب بشیوه‌های مختلف قنذاق کردن بستگی دارد. در سایر کشورها بیشتر نسبت بقریبیت کودک بمنظور آموختن شرم و یا بوجود آوردن یک احساس شرم و حیادرمورد اعمال دفع کودک، در سنینی که بنا بر عرف هر کشور مناسب است، اهمیت داده میشود.

تمام این شرایط در سنین مختلف بر حسب کیفیاتی که در دختران و پسران تفاوت میکنند، ضرورت دارد، بعلاوه این اختلافات موجود بین دختران و پسران در کشورهای اروپائی بسیار قابل توجه هستند. ممکن است ارتباط خیلی نزدیک بین یک پسر و پدر یا بین دختر و مادر برقرار باشد یا بعکس ممکن است رابطه فشرده‌ای بین یک جنس و جنس مخالف بوجود آید، یعنی بین پسر و مادر، مانند وضعیکه در ایرلند وجود دارد، همچنین ممکن است این علاقه بین دختر و پدر برقرار باشد. در موردی که پدر و مادر هر دو پسر خود بیشتر توجه میکنند؛ طبعاً دخترشان فکر میکنند که در